

2.5. RÖNESANS DÖNEMİ DÜZYAZISI

M. Sibel DİNÇEL¹

Giriş

Rönesans, İngiltere’de on altıncı yüzyılda, Avrupa’ya kıyasla tam iki yüzyıl sonra etkisini gösterir. Bunun en belirgin nedeni, Rönesans’a dair on dördüncü yüzyıl İtalya’sında başlayan kültürel değişim ve zenginliklerin önce orta Avrupa’yı, sonra da Manş Denizi’ni aşip İngiltere’ye ulaşmış olmasıdır. İngiltere’de öncelikle şiirle ve tiyatroyla başlayan Rönesans esintileri, zamanla etkisini düzyazı metinlerinde de hissettirmiştir. Rönesans’ın düzyazısına bakıldığında, öncelikle saraylılara yönelik bir tür ‘adabı-muaşeret’ kitabı olan *The Book of the Cortier (Il Cortegiano* 1528, Çev. 1561) gibi İtalyan kaynaklardan İngilizce’ye aktarılmış veya Yunanca ve İbranice’den İngilizce’ye kazandırılan ‘Kral James’in İncili’ (1611) gibi çeviriler mevcuttur. Söz konusu dönemde, aynı zamanda Latince düzyazı eserleri de üretilmiştir. Bu doğrultuda, Latince öğretisinin Avrupa’ya yayılmasını teşvik eden Erasmus² tarafından kaleme alınan *In Praise of Folly*³ (1511), hayali Ütopya adasının ideal toplumu üzerinden Avrupa ve İngiltere’deki sosyal ve siyasi durumunu eleştiren Thomas More’un *Ütopya*’sı (1515-16) ve Francis Bacon’un *Denemeler*’i (1597; 1612; 1625) gibi ilk olarak Latince kaleme alınmış birçok düzyazı eser mevcuttur. Ayrıca, Sir Philip Sydney’in pastoral romansı *The Countess of Pembroke’s Arcadia* (1593), John Lyly’nin eğitim, felsefe ve sosyal geleneklerine odaklanan *Euphues* veya *The Anatomy of*

---

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kapadokya Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, sibel.dincel@kapadokya.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-4740-8508.

² Erasmus Hollandalı olmasına rağmen İngiltere’de uzun süre kaldığı için İngiliz hümanisti olarak kabul edilmektedir.

³ *Deliliğe Övgü*

ve yönetim biçiminde yanlış bulduğu detaylardan yola çıkarak bazı yeni öneriler ortaya koyarken; I. Elizabeth donanmasına bir kadın olmanın zorluklarına rağmen nasıl da güçlü bir hükümdar olunabileceğini ispatlamıştır adeta. Bacon ise yine Rönesans bilimselliğinin gerektirdiği şekilde, kendi deneyimlediği insan ilişkilerinden yola çıktığı uygulamalı ve deneysel bir dizi yazı kaleme almış ve öğütler vermiştir. Kral I. James'in onaylı 'İncili' veya İngilizce çevirisi, hem incilin İngilizce okunmasını sağlamış hem de yetkin, sonrasında da 'otoritesi' kabul edilen bir çeviri olmuştur. James'in dini düşünceleri, 'cadıcılık' ve 'cadı' olduğuna inandığı kadınlara yaklaşımında da görülmektedir. Bu konudaki fikirlerini ortaya koyan *Daemonologie* daha çok Orta Çağ düşünce sistemine yakındır, ancak bu eserde bile Rönesans bilimselliği kaynaklı tümevarım düşünce tarzını gözlemlemek mümkündür.

Kaynaklar

- Ağaoğulları, M. Ali ve Levent Köker. *Tanrı Devletinden Kral Devlete*. İstanbul: İmge Kitabevi, 1991. Basım.
- Bacon, Francis. "Of Marriage and Single Life", "Of Studies". *The Norton Anthology of English Literature*. Cilt 1. Ed. M. H. Abrams. New York; Londra: W.W. Norton & Co. 1979. 1629-1632. Basım.
- . "Giriş". *Denemeler*. Çev. Akşit Görktür. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2013. Basım
- . "Of Great Place". Web. 15 Kasım 2023.
- Calvin, John. *John Calvin; Steward of God's Covenant: Selected Writings*. Westminster: Knopf Publishing Group, 2006. Basım.
- Croft, J. Pauline. *King James*. Gordonsville: Palgrave Macmillan, 2002. Basım.
- Dinçel, M. Sibel. "Homage Paid to the King: Marlowe and Shakespeare's Collaboration" in *Defense of Daemonologie*. *Academic Studies in Philology* 2 (2019): 75-93. Basım.
- "Dünyaca Ünlü King James Çevirisi". Web. 27 Kasım 2023.
- Elizabeth, Kraliçe I. "Speech to the Troops at Tilbury" ve "The Golden Speech". *The Norton Anthology of English Literature: The Sixteenth Century and The Early Seventeenth Century*. Cilt I. Ed. Stephen Greenblatt. 8. Basım. New York: W.W.Norton & Co., 2006. 699; 700. Basım.
- Halsaa, Beatrice. "A Feminist Utopia." *Scandinavian Political Studies*. 11.4 (1988): 323-336. Basım.
- James I. *Daemonologie*. Web. 26 Kasım 2023.
- . "Preface" to *Daemonologie*. Web. 26 Kasım 2023.
- Karl, Kautsky, *Thomas More and his Utopia*. New York: Russell, 1959. Basım.
- Marlowe, Christopher. *Faustus: The Genus of the Early English Theater*. Sylvan Barnet (Eds. et. al.) Londra: Mentor, 1962. 95-161. Basım.
- Merriam-Webster's Encyclopedia of Literature*. Springfield, Mass: Merriam-Webster, 1995. Basım.

- More, Thomas. *Norton Critical Edition: Utopia*. Çev. Robert M. Adams. Londra: Norton & Co.,1992. Basım.
- . *Utopia*. Çev. Mina Urgan. 2. Baskı. İstanbul: Kaynak Yayınları, 2000. Basım.
- “Newes From Scotland”, Web. 26 Kasım 2023.
- Russell, Jeffrey B. & Brooks Alexander. *A History of Witchcraft: Sorcerers, Heretics & Pagans*. 2. Baskı. Londra: Thames & Hudson, 2007. Basım.
- Serras, Adelaide, “Dystopian Images in More’s *Utopia*”. *Sederi Yearbook*. 2015, 323-330. Basım.
- Shakespeare, William. *Macbeth*. Suffolk: Penguin Books, 1967. Basım.
- . *Macbeth*. Çev. Orhan Burian. İstanbul: Çağdaş Mat. Yay. Ltd. Şti. 1999. Basım.
- Şenlen Güvenç, Sıla. “Kötülükler İçeri, İyilikler Dışarı”: Kral I. James Döneminde Cadıcılık ve İngiliz Tiyatrosu (1603-1625).” *Littera* 28 (2011): 93-103. Basım.
- More, Thomas. *Ütopya [500.Yılına Özel Baskı]*. Çev. Sadık Usta. Ankara: Kaynak Yayınları, 2016. Basım.
- Urgan, Mina. “Giriş: *Ütopya*”. Thomas More. *Utopia*. Çev. Sabahattin Eyüboğlu, Vedat Günyol ve Mina Urgan. 2. Basım. İstanbul: Kaynak Yayınları, 2000. 3-67. Basım.